**Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2025**

KVa 04.06.2026 § 21

Kuntalain (410/2015) 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi kuntalain 121 §:n mukaisesti antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta on valmistellut liitteenä olevaa arviointikertomusta vuodelta 2025 useissa kokouksissa kevään 2026 aikana. Tarkastuslautakunta on viimeistellyt ja allekirjoittanut arviointikertomuksen kokouksessaan 18.5.2026.

Päätösehdotus: Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Kunnanvaltuusto: Kunnanvaltuusto käsitteli arviointikertomuksen 2025 ja lähetti sen kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Toimeenpano: ote, johtoryhmä
Muutoksenhakukielto

Kunnanhallitus 26.10.2026 § 228

Valmistelija kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, p. 044 7500 001.

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 4.6.2026 § 21 lähettää arviointikertomuksen kunnanhallituksen käsittelyyn.

**Yleisesti**

Tarkastuslautakunta on arvioinut kunnan toiminnan ja talouden toteutuneen vuonna 2025 kokonaisuutena hyvin. Kunnan toiminnan kehittämistä sekä talouden pitkäjänteistä tasapainottamista jatketaan määrätietoisesti. Myönteinen tilinpäätöstulos vahvisti kunnan

taloudellista asemaa ja paransi edellytyksiä vastata tulevien vuosien haasteisiin. Kunnan toimintaympäristöön liittyvät muutokset, väestökehitys, kustannustason nousu sekä kuntien rahoitukseen liittyvä epävarmuus edellyttävät edelleen tarkkaa taloudenpitoa.

Kunnan talouden tasapainoa vahvistetaan jatkamalla talouden ja toiminnan yhteensovittamista, kehittämällä palvelutuotannon kustannustehokkuutta sekä edistämällä kunnan elinvoimaa ja tulopohjan vahvistamista. Talouden pitkän aikavälin kestävyyteen kiinnitetään erityistä huomiota vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman valmistelussa.

Tarkastulautakunta kiinnittää huomiota myös vomassa olevaan konserniohjeeseen. Paltamon kunnan voimassa oleva konserniohje on tarpeen ajantasaistaa. Päivitetty konserniohje tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana. Päivityksessä huomioidaan voimassa oleva lainsäädäntö, kuntakonsernin nykyinen rakenne sekä konserniohjauksen ja -valvonnan kehittämistarpeet. Erityistä huomiota kiinnitetään omistajaohjauksen selkeyteen, tytäryhteisöjen raportointiin, riskienhallintaan sekä kunnan ja tytäryhteisöjen väliseen tiedonkulkuun. Konserniohjeessa huomioidaan myös kuntakonsernissa tapahtuneet muutokset, mukaan lukien uuden, kokonaan kunnan omistaman Paltamon toimitilat Oy:n perustaminen.

Kunnan myyntisaamisten tilannetta tarkastellaan yhteistyössä taloushallinnon palveluntuottajan kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään pitkään erääntyneiden saatavien perintätilanteeseen sekä niiden kirjanpidollisen arvon oikeellisuuteen. Vanhentuneet ja epävarmat saatavat käydään vuosittain läpi. Niiden osalta tehdään tarvittavat kirjanpidolliset arvonalentumiset ja luottotappiokirjaukset sovellettavien kirjanpitosäännösten mukaisesti. Samalla arvioidaan myyntisaamisten seurannan ja perinnän käytäntöjä, jotta saatavien kertymistä ja mahdollisia luottotappioriskejä voidaan hallita nykyistä ennakoivammin.

Elinvoiman vahvistaminen ja uusien investointien edellytysten luominen ovat jatkossakin kunnan strategisia painopisteitä. Kunta jatkaa aktiivista yritysyhteistyötä, investointien edistämistä ja elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämistä. Kunnan elinvoimatyöllä on keskeinen merkitys myös kunnan talouden pitkän aikavälin kestävyyden vahvistamisessa.

Erityisen tärkeää on sähköverkon kapasiteetin riittävyyden turvaaminen, sillä verkkokapasiteetin rajoitteet muodostavat merkittävän esteen uusien investointien toteutumiselle. Kunta jatkaa aktiivista edunvalvontaa ja yhteistyötä verkkoyhtiöiden, alueellisten toimijoiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.

**Palvelualueiden vastaukset**

**Hallintopalvelut**

Organisaatiomuutoksen vaikutusten seuranta

- organisaatiomuutoksen vaikutuksia on seurattu ja käsitelty talous- ja henkilöstöraportoinnin yhteydessä
- tehtävänkuvaukset on pääsääntöisesti käyty läpi henkilöstön kanssa, havaittuja päällekkäisyyksiä on poistettu, vastuunjakoa on täsmennetty ja sijaisjärjestelyjä on päivitetty.

Tiedonhallinnan käytännön toimeenpanon tehostaminen

- tiedonhallintamallia on päivitetty palveluprosessien, tietovarantojen, tietojärjestelmien, vastuiden ja tiedonluovutusten osalta
- tietoturva- ja tietosuojakäytäntöjä on ajantasaistettu
- Dynasty-asianhallinnan ja sähköisen kokousjärjestelmän käyttöä on yhdenmukaistettu käyttäjäohjeilla ja koulutuksilla.

Henkilöstöresurssien riittävyyden varmistaminen

- työmäärää, poissaoloja ja määräaikojen toteutumista seurataan säännöllisesti
- henkilöstölle ja esihenkilöille on järjestetty koulutuksia hyödyntäen kohdennettua koulutusta muun muassa asianhallinnasta, tietosuojasta ja talousprosesseista.

Taloushallinnon järjestämistavan toimintavarmuuden turvaaminen

- talousarvion toteumaa, ennustetta ja poikkeamia on seurattu säännöllisesti, ja olennaisiin talousarvion ylitys- tai alitusriskeihin on pyritty valmistelemaan korjaavia toimenpiteitä
- maksuliikenteelle, kirjanpidolle sekä osto- ja myyntilaskujen käsittelylle on nimetty vastuuhenkilöt; laskujen hyväksymisoikeudet on tarkistettu ja sijaismenettelyistä on sovittu.

**Elinvoima- ja elinympäristöpalvelut**

Vesihuoltolaitoksen toiminnan taloudellista kestävyyttä arvioidaan osana kunnan talouden ja investointien suunnittelua. Toiminnan kustannuskehitystä, investointitarpeita ja maksutuottojen riittävyyttä seurataan säännöllisesti. Vesihuoltomaksujen tasoa arvioidaan suhteessa toiminnan kustannuksiin ja pitkän aikavälin investointitarpeisiin, ja maksuihin tehdään tarvittavat tarkistukset.

Vesihuoltolaitoksen hintojentarkistukset on tehty 1.10.2026 alkaen (kunnanhallitus 8.6.2026 § 134). Korotus on 8 % ja korotukset koskevat käyttömaksuja. Korotuksella vastataan lisääntyneiden käyttökustannusten, järjestelmäpäivitysten ja lain asettamien velvoitteiden aiheuttamien kustannusten kattamiseksi.

Kaukolämpölaitoksen osalta tarkastellaan toiminnan taloudellisia ja toiminnallisia edellytyksiä sekä pitkän aikavälin järjestämisvaihtoehtoja. Tarkastelussa huomioidaan toiminnan kannattavuus, tulevat investointitarpeet, toimintavarmuus sekä kuntakonsernin kokonaisetu.

Kaukolämpölaitoksen hintoja on korotettu 1.1.2026 alkaen (kunnanhallitus 20.10.2025 § 239). Käyttömaksua on korotettu 3 %. Kaukolämpöliiketoiminnan myynnin valmistelu on käynnistetty (kunnanhallitus 22.6.2026 § 151).

**Kasvatuspalvelut**

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä kouluviihtyvyyden vahvistaminen

- osallisuuden vahvistaminen: kyselyt, ruokaraati, oppilaskuntatoiminta, tukioppilastoiminta, nuorisovaltuusto, lasten parlamentti
- liikunnallisuuden lisääminen mm. oppitunneilla ja välitunnilla
- mahdollisen koulunuorisotyöntekijän rooli.

Kirjastotoiminnan suunnitelmallisuuden lisääminen

- kirjastopalveluiden suunnitelmallisuutta lisätään ja muotoillaan jatkuvasti, esimerkiksi keväällä valmistuneen lukutaitostrategian avulla, joka ohjaa meidän toimintaamme
- tarkoitus on luoda myös oma strategia Paltamon kunnan kirjastopalveluille ylipäätänsä, ei pelkästään lukutaidon edistämiselle
- haetaan hankerahaa kirjastoautotoiminnan kartoittamiseksi.

Henkilöstön työnkuvien ja resurssien yhteiskäytön kehittäminen

- jatketaan yhteistyötä koulu-varhaiskasvatus sekä Kontiomäen että Korpitien kouluilla
- oppilasmäärän väheneminen huomioidaan tarkalla suunnittelulla rekrytoinnissa ja työntekijöiden työnkuvissa
- kehitetään koulunkäynninohjaajien työnkuvaa
- mahdollisen koulunuorisotyöntekijän monitoimirooli koulun ja nuorisotoimen työntekijänä, joka vastaa osaltaan myös lukion kansainvälisten opiskelijoiden tuesta ja kotouttamisesta
- molemmilla kouluilla (Korpitie ja Kontiomäki) tällä hetkellä monitoimihenkilöt: koulunkäynninohjaaja-nuorisotoimi-opettajan tehtäviä.

Esittelijä

kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, p. 044 7500 001.

Kunnanjohtajan päätösehdotus:

Kunnanhallitus päättää

1. hyväksyä edellä esitetyn vastineen tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomuksessa esitettyihin huomioihin ja kehittämisehdotuksiin
2. esittää valtuustolle, että valtuusto merkitsee vastineen tiedoksi.

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Toimeenpano: tiedoksi kunnanvaltuusto.
Muutoksenhakukielto (asia koskee valmistelua).

Kunnanvaltuusto 10.11.2026 Julkinen
271/00.03.01/2025

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus esittää yllä olevan selonteon kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Kunnanvaltuusto:

Muutoksenhakukielto (asia koskee täytäntöönpanoa)